

1990. április 2-án elhunyt Bodó Zalán, a hazai szilárdtestfizika nemzetközileg elismert kutatója.

Gépészmérnöki diplomáját 1943-ban a budapesti József Nádor Műszaki Egyetemen kapta. Kutató munkáját a ma már fogalommal vált Egyesült Izzó Kutató Laboratóriumában a lumineszcencia kutatásával kezdte. A kutató laboratóriumot 1951-ben a Távközlési Kutató Intézet vette át, majd megalakult a Híradástechnikai Kutató Intézet, amelyben Bodó Zalán munkatársaival együtt az akkor születő félvezető kutatás magyar alapjait teremtette meg. Ezért és korábbi lumineszcencia kutatásaiért Szigeti Györggyel és Szép Ivánnal együtt 1959-ben Kossuth-díjjal tüntették ki. A Műszaki Fizikai Kutató Intézet megalakulásakor annak egyik alapító, vezető munkatársa lett, – itt dolgozott kis megszakításokkal 1984-ig, nyugdíjazásáig, elsősorban a félvezetőfizika területén, az utolsó években pedig a rétegszerkezetek optikai vizsgálatával is foglalkozott.

Ez a megemlékezés nem lenne teljes, ha csak a szakmai sikereit (poralapú anyagok diffúz optikájának első sikeres leírása, a tranzisztorok fizikájának magyar honosítása, számos új félvezető mérés kidolgozása és elvi magyarázata, rétegszerkezetek optikai tulajdonságainak számolása) sorolnánk fel, és elfelejtenénk emberi tulajdonságait.

Bodó Zalán egész életét végigkísérte a gondolkodás, az új megértésének a szeretete. Ezért nyerte diákkorában az Eötvös Loránd Matematikai és Fizikai Társulat matematika versenyét és ezért szolgált a megindulástól haláláig a Középiskolai Matematikai Lapok Fizika Rovatát. Soha nem felejtjük el azt a lelkesedést és örömet, amellyel munkahelyén beszámolt egy-egy jól sikerült példa, versenyfeladat szellemes megoldásáról.

Ugyanez a lelkesedés kísérte szorosan vett szakmai munkáját is. Egyik legmaradandóbb munkája a poralapú diffúz közegek összetétele és optikai tulajdonságai közötti összefüggés kidolgozása volt. Előtte az igen kis méretű fényporokból álló rétegeket folytonos modellel írták le; ő volt az első, aki felismerte, hogy a parányi részekben történő sokszoros szórás ettől lényegesen különbözik, és ezzel az optika új fejezetét, a kvantitatív diffúz optikát alapozta meg. Leírását kísérletileg is igazolta, és ma is ezt használják a világ fénycsőgyáraiban a fénycsövek méretezésénél. Sok-sok évvel később is izgalommal beszélt ezekről a kísérleteiről és azokról a kísérleti anomáliákról, ma már valószínűleg örökre megválaszolatlan kérdésekről, hogy mi történt igen nagy fénysűrűségek esetén; – lehet, hogy ő volt az első, aki a lézert megfigyelte, messze megelőzve korát.

Szerencsés ember volt, hisz sokszor érezte az új megismerésének az örömét, egész életében képes volt megújulni. Első munkája, a lumineszcencia kutatás kapcsán megismerte az akkor formálódó szilárdtestfizika alapjait, amikor a félvezetőkre váltott, alkotó módon megtanulta a kvantummechanika elméletét is. Pályája végén tanúja volt a számítógépek elterjedésének és játékos módon belefeledkezett ennek a varázsába is – példát mutatva jóval fiatalabb munkatársainak.

Bodó Zalán talán legfontosabb öröksége ez a soha nem lankadó tudásvágy és belső izgalom, – emléket akkor őrizzük méltóan, ha kicsit magunk is így élünk.